RUSKI INWALID

N°. 92.

WTOREK. 20 Kwietnia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: z Petersburga. Wiadomości Zagraniczne: Hiszpaniia Franciia. Angliia. Włochy.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

z Petersburga, 20 Kwietnia.

W dniu 12 b. m. wyszły dwa następuiące nayWyższe Jego Cesarskiey Mści reskrypty.

Jenerał-Adiutantowi Baronowi Roseu.

Żądanie wasze aby zdać pułk leyb-gwardyi *Preobrażenski*, dokonane zostało przez mianowanie dowodzcą iego, Pułkownika *Pirch* moiego skrzydłowego adiutanta, iako naystarszego z oficerów w tym pułku. Oswiadczaiąc wam nayrzetelnieyszą moią wdzieczność za dowództwo pułkiem, który pod przewodnictwem waszem okrył siebie chwałą w czasie woyny, a zaszczytnie się odznaczył w czasie pokoiu, przez akuratność i dokładność, przekonany iestem iż odtąd wszystkie wasze prace i starania poświęcone będą na udoskonalenie poruczoney wam pierwszey dywizyi gwardyi.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mści. ręką: ALEXANDER.

w Petersburgu 1820 roku dnia 12 Kwietnia.

Jenerał-Adiutantowi Potemkinowi

Zgodnie z żądaniem waszem uwolniłem was od dowodztwa Pułku leyb gwardyi *Semionowskiego*, który pod naczelnictwem waszem taką się okrył chwałą w pamiętną woynę lat przeszłych. Za miły sobie mam obowiązek oświadczyć wam zupełną moią wdzięczność, tak za trudy, i starania wasze, iak za odznaczaiącą się regularnosć pułku. Pewien iestem iż znaną mi dobrze waszą gorliwość poświęcicie teraz na udoskonalenie poruczoney wam drugiey dywizyi gwardyi.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mści ręką:

ALEXANDER.

W Petersburgu 1820 roku dnia 12 Kwietnia

— Rzadko się zdarza aby w stronach tuteyszych tak ranna była wiosna iaką iest teraznieysza: przeszło od tygodnia piękna trwa pogoda i nietylko iuż śniegów nigdzie niema; lecz pola a mianowicie ogrody zielenieć poczynaią; a chociaż z Kronsztatem niema dotychczas zwyczaynego związku w prost do Petersburga; przez Oranienbaum iednak przychodzą tu ztamtąd wozy i opatruią stolicę w pomarańcze, cytryny, ostrygi i inne temu podobne przedmioty. — Mosty na Newie niewszystkie są naprowadzone; lod bowiem z Ladogi iescze nieprzechodził.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpania.

z *Madrytu*, 31 *Marca*.

Xiądz ieden w Pampelunie ostrzegł w dniu 20 b. m. Jenerał Kapitana *Minę* o spisku który był nietylko na niego, lecz na adiutantów iego i wszystkich innych oficerów uknowany. Należało do niego więcey sta osób, między którerni był także i Xiądz pomieniony. Co wieczor zbierali się członki tego porozumienia się do pewney kawiarni na radę a Xiądz po odbytey radzie donosił także co wieczor temu Jenerałowi o wszystkiem. Dzień 25 był przeznaczony na dokonanie zamachu, 6000 woyska było gotowe na rozkazy spiskowych i czekało tylko hasła. Jenerał *Mina* wiedząc o wszystkiem przedsięwziął takie środki, aby niemogli swych zaboyczych zamiarów doprowadzić do skutku; spostrzegli to oni i poczęli słabieć wprzed sięwzięciu, i rady swe ograniczali samemi schadzkami, zawsze atoli trwali w postanowieniu, aż do chwili kiedy *Mina* przeznaczonym został na Vice-Króla Nawarry, wtenczas dopiero upatruiąc niepodobieństwo dopięcia swych zamysłów, z zaiadłych tego Jenerała nieprzyiaciół stali się przynaymniey na pozor naygorliwszemi obrońcami konstytucyi. Zawsze iednak *Mina* niedowierzaiąc, przydał im straż.

W czasie ostatnich zaburzeń wydarzonych w Kadyxie 10 i 11 b. m. woyska także znaczną poniosły stratę. Roziątrzeni mieszkańcy, przybrawszy do pomocy 800 maytków, uderzyli w dniu 11 na dwa oddziały tych batalionów, które w dniu wczorayszym strzelały do nich na wielkim placu. Oba oddziały niemogły się oprzeć tak silnemu natarciu i nietylko ustąpiły z placu, lecz zmuszone do ucieczki szukały ocalenia i zasłony ieden w bliskim klasztorze, a drugi w przyległym gmachu publicznym. Zatarassowały się tam mocno i przedsięwzięły były czekać powrótu spokoyności, a gdy mieszkańcy nieprzestawali do nich szturmować i byli iuż bliscy weyścia do tych przytułków, woyska pozbawione sposobów obrony, prosiły przebaczenia. Nic to niepomogło. Zemsta mieszkańców była nieubłaganą. Odbito drzwi nagle i mniey iak w przeciągu dwóch godzin wszyscy obleżeni, tak oficerowie iak żołnierze w sztuki porąbani zostąli.

Pogłoska iakoby Jenerał *Freyre* i Admirał *Villa-Vicencia* mieli bydz uwięzieni, dotychczas niepotwierdza się. Pierwszy zawsze iescze usiłuie dowieść, że sposób iego postępowania w Kadyxie był nienaganny, a wypadki tam zaszłe w cale nieprzewidziane i on bynaymniey winnym nieiest Jak kolwiek bądź powszechnie go obwiniaią oto, iż wcześnie niezadowolnił życzeń narodu, a tym samym nie odwrócił klęsk tak okropnych.

Między wielu nieszczęśliwemi ofiarami nieładów Kadyxkich 43 kobiet i 16 dzieci utraciło życie. A chociaż rzadki dóm pozostał w mieście któregoby te zamieszania nieokryły żałobą, konstytucyia iednak tak drogo nabyta, z powszechnem uniesieniem przyiętą była; każdy zapominał na klęski i smutek, i domy iescze się dymiące od pożarów ostatnich, radośnym płonęły oświeceniem całego miasta, a co większa powszechne uroczystości i bale dawane były iak w naypomyślnieyszych epokach.

Klub który iak wiadomo zawiązał się tu w kawiarni *Lorenzini*, znacznie wpływa we wszelkie postanowienia tymczasowey Junty i należy do wszystkich środków które ona przedsiębierze.—Pan *Montenegro*, zaszczycany dotychczas względami Królewskiemi, mianowany był konsulem hiszpańskim w Bordeau: iuż był tam wyiechał; lecz na drodze otrzymał pismo, cofaiące to postanowienie Królewskie i powrócić musiał do oyczyzny, bez nadziei piastowania kiedy kolwiek tego urzędu.

Wtenczas kiedy u nas powszechna radość panuie z powodu tak szczęśliwych zmian politycznego bytu naszego, ieden z nayszano-

wnieyszych obywateli naszych Pan *de-la-Hora* będący teraz konsulem w Marselli zupełnie przeciwny sposób myślenia oświadcza i z szlachetną śmiałością wykłada swe myśli w piśmie przesłanym do Króla, a to iest następuiącey treści:

z Marselli 25 Marca.

„*Nayiaśnieyszy Panie!* Postanowienie W. K. M. z dnia 3 b. m. przeięło mnie nayżywszą radością i rozlało między nami nayprzyiemnieysze nadzieie. Lecz smutne doswiadczenie przekonało iuż nas, iż to wszystko iest próżnem i że W. K. M. przymuszony, za przysiągłeś na konstytucyią, uznaną od wszystkich nayoświeceńszych publicystów w Europie za pełną *niepodobieństw do wykonania* Nieśmiem ia Nayiaśnieyszy Panie przybierać na siebie powagi sędziego tych osob, które zmusiły do tego wolę Waszey K. M. Lecz gdy sprawcy zamieszania odkrywali śmiało i publicznie swóy sposob myslenia; sądzę iż mam także prawo póyść za radą rozumu i odkryć natchnienia sumnienia moiego. Te same właśnie przyczyny podczas pobytu moiego w Baionnie, były powodem iż nieuznałem za Pana, możnego wtenczas przywłaszczyciela; za to wtrącono mnie do więzienia. A tak niechcąc należeć do żadnych skutków, iakie rewolucyia wydać może, proszę w K. M. o uwolnienie mnie od obowiązku teraznieyszego.«

z Cercasson, 29 Marca.

Między żołnierzami osady hiszpańskiey w Puicerda zaszły tak wielkie niełady, iż kommendant tey twierdzy przymuszony był wezwać na pomoc brygadę żandarmów francuzkich, która rzeczywiście weszła iuż była na ziemię hiszpańską; lecz niepośpieszyła naposkromienie rozkukanego żołnierstwa i wszyscy dozorcy komor celnych, którzy tylko mieli nieszczęście wpaść mu w ręce pomordowani zostali.

Od Granic Hiszpańskich, 3 Kwietnia.

W Hiszpanii podobnie iak i wszystkich innych kraiach gdzie miały mieysce rewolucyie, panuie wielka iescze niezgoda w zdaniach. Niektórzy *zapaleni liberaliści*; w Saragossie upatruią, że konstytucyia nienadaie iescze żądaney wolności, a przeto wymaga zmian niemałych —Duch niezgody i zamieszania powszechnie daie się spotrzegać, i w te się nawet wdziera mieysca, które powinneby oddychać buduiącą iednością i zgodą: i tak w Barcellonie w klasztorze Dominikanów widziano tego uderzaiący przykład. Zakonnicy między sobą taki wzniecili rozruch, iż musiano użyć oddziału woyska dla ich uśmierzenia. Oycowie święci co przed laty w samych tylko przedmiotach naukowych a naybardziey religiynych odbywali *dysputy*, teraz wzięli się do polityki i iedna ich połowa była za konstytucyią, a druga iey przeciwną.

Patryoci madryccy zgromadzaiący się w Kawiarni *Lorenzini* wydrukowali w iednym z dzienników artykuł o wypadkach w Kadyxie, w którym mocno powstaią przeciwko Jenerała *Freyre*.

Trzech Biskupów hiszpańskich umknęło do Portugalii, a maiątek ich skonfiskowano.

W Bilbao i wszystkich głownieyszych miastach Biskai iuż ogłoszona konstytucyia i modły dziękczynne odbywaią się po wszystkich kościołach; wszyscy noszą kokardy narodowe, zawiązuią kluby, spiewaią pieśni a wszystko to ma tytuł narodowości; przeciwna iednak partyia nazywa to iakubinizmem. W każdem prawie towarzystwie nieobeydzie się bez mówcy, który stanąwszy na podniesionem mieyscu drugie rozpoczyna mówy o prawie człowieka. Cała Asturyia i Gallicyia zupełnie woienną przybrały postać. Wszędzie powstaią milicyie którym obficie wszelkiey dostarczaią broni i artylleryi.—Król w każdem zdarzeniu dowodzi przykładney wspaniałomyślności. Łatwo sobie wystawić można iakie sprawiły wrażenie ostatnie wypadki na dobrą i odwszystkich szanowaną Królowę naszą, równie też i na inne osoby dworu. Powszechne iest życzenie, aby te wszystkie nagłe i wielkie zmiany przyczyniły się do prawdziwego szczęścia Hiszpanii.

Teraznieysza konstytucyia hiszpańska tem się rożni od wszystkich innych, iż kortezy iedną tylko składaią izbę. Przykład tego mocarstwa rozwiąże może z czasem tę kwestyią, co iest z lepszem dla narodu: mieć iedną lub dwie izby reprezentantów?

FRANCIIA.

z Paryża, 8 Kwietnia.

Powiadaią że Margrabia *Maisonfort* miano-

wany iest posłem do Florencyi na mieyscu Hrabiego *Dillon*, który uwolniony iest od obowiązku służby, przy czem otrzymał w pensyią dożywotnią 6000 franków.

W tych dniach wyydzie z druku nowe dzieło niezmordowanego Xiędza *Pradt* pod tytułem: *Rewolucyia hiszpańska i iey skutki.*

Angliia.

z Londynu, 26 Kwietnia.

Umarł tu wczora Hrabia *Garwoot* w 54 roku życia. Następcą iego tytułów i znacznego maiątku iest syn iego starszy Lord Edward *Lascelles*, Lord Namiestnik części zachodniey hrabstwa Iorkskiego.

Reformatorowie *Saxton* i *Vildt* których sąd Jorski uznał za niewinnych, przyięci byli w Manchester w dniu 29 z. m. przez licznie zgromadzonych przyiaciół z naywiększym tryumfem. Pospólstwo tak było entuziazmowane, iż odprzęgło z poiazdu koni i ciągnęło bohatyrów na sobie aż do miasta, wydaiąc okrzyki nayżywszey radości. Było z nimi w poiezdzie dwie kobiety opasane czerwonemi wstążkami (kolor który *Hunt* lubi.) *Saxton* chciał mieć do ludu mówę; lecz policyia niepozwoliła tego.

Kommunikuiemy czytelnikom naszym treść ostatniego listu Królowey niedawno tu otrzymanego. Nayiaśnieysza Pani naprzód mocno się użala na to iż o śmierci Króla swiekrza swoiego żadney urzędowey nieodebrała wiadomości. W dalszym ciągu donosi, że ani minister hannowerski, ani kosul angielski nieokazali iey należnego uszanowania i niechcieli inaczey nazywać iak Xiężną *Karoliną Braunschweygską*. Rząd papiezki podobnież uchybił Królowey: przydał był bowiem dla niey wartę honorową wtenczas, gdy była Xiężną *Wallii*, a skoro została Królową, odmówił tego honoru, wymawiaiąc się tem iż rząd hiszpański nieuznał iey iescze za taką. Nayiaśnieysza Pani chce obrać na rezydencyią dla siebie zamek Buckinghamski i przyiąć na służbę dworzan zeszłego Xiążęcia *Kent* i *Leopolda* Prosi także aby w zdarzeniu, gdyby rząd odmówił iey osobnego pałacu, naięto dom w okolicach Dower. Miała opuścić Rzym 3 b. m. zabawić czas nieiaki w Pezaro, a potem udać się prosto do Anglii. A tak za kilka tygodni będzie iuż w Londynie.

W pismach z Gibraltaru wyczytuiemy, że zatargi między oficerami osady tameczney i kapitanami okrętów Amerykańskich trwaią ciągle dotychczas. Komendant twierdzy boiąc się aby po tylu odbytych poiedynkach nienastąpiły iescze nowe, oświadczył admirałowi amerykanskiemu, iż widzi się przymuszonym zabronić okrętom amerykańskim weyścia do portu, i tak admirał pomieniony oddalił się z eskadrą swoią.

Włochy.

z Rzymu, 30 Marca.

W nocy z 22 na 23 b. m. zapaliło zię było w komienie obok pokoiu sypialnego Oyca Swiętego. Maiey iak wpół godziny ogień mógłby doyść do biblioteki prywatney Jego świętobliwości i obiąć cały pałac, zwłaszcza gdy nietylko oyciec święty; lecz i domownicy iego iuż spali. Na szczęście przecie warta spostrzegła ogień; wzięto się do pomp i w krótkim czasie ugaszono. A chociaż Oyciec święty czuł zapach dymu w swoim pokoiu, bynaymniey się iednak nieprzestraszył i zdrowie Jego świętobliwości zgoła nieucierpiało.

Napływ cudzodziemców z rozmaitych kraiów, żądaiących widzieć obrzędy Wielkiego tygodnia iest niezmiernie wielki. Powiadaią atoli że Oyciec święty te tylko obrzedy osobiście dopełniać będzie, które niewymagaią długiego trzymania się na nogach; zdrowie bowiem Jego swiętobliwości coraz staie się słabszem. Oświecenie kopuły Sgo Piotra i świecznika w zamku Ś. Anioła będzie miało mieysce w niedzielę wielkonocną.

Jndyie Wschodnie.

z Batawii, 11 Grudnia.

Otrzymano tu wiadomość z Banca z dni ostatnich listopada, że Pan *Smissaert* rezydent angielski powracaiąc i podróży swoiey, napadnięty był od zbóyców i zabity.

W Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.